

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺധകാണഡേ

॥ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ||

ഭയങ്കരാനുത്പാതാൻ ദൃഷ്ട്യാപി താനചിന്തയിത്യാ ഖരസ്യ
രാക്ഷസസേനായാശ്ച ശ്രീരാമസ്യാശ്രമസമീപേ ഗമനം

തത്പ്രയാതം ബലം ഘോര -
മശിവം ശോണിതോദകം |
അഭ്യവർഷൻമഹാഘോര -
സ്തുമൂലോ ഗർഭഭാരൂണഃ || 3.23.1 ||

നിപേതുസ്തൂരഗാസ്തസ്യ
രഥയുക്താ മഹാജവാഃ |
സമേ പുഷ്പചിതേ ദേശേ
രാജമാർഗേ യദ്യച്ഛയാ || 3.23.2 ||

ശ്യാമം രുധിരപർയന്തം
ബഭൂവ പരിവേഷണം |
അലാതചക്രപ്രതിമം
പ്രതിഗൃഹ്യ ദിവാകരം || 3.23.3 ||

തതോ ധ്വജമുപാഗമ്യ
ഹേമദണ്ഡം സമുച്ഛിതം |
സമാക്രമ്യ മഹാകായ -
സ്തസ്ഥൗ ഗൃധ്രഃ സുഭാരൂണഃ || 3.23.4 ||

ജനസ്ഥാനസമീപേ ച
 സമാക്രമ്യ ഖരസ്വനാഃ |
 വിസ്വരാൻ വിവിധാൻ നാദാൻ
 മാംസാദാ മൃഗപക്ഷിണഃ || 3.23.5 ||

വ്യാജഹ്നുരഭിദീപ്തായാം
 ദിശി വൈ ദൈരവസ്വനം |
 അശിവം യാതൂധാനാനാം
 ശിവാ ഘോരാ മഹാസ്വനാഃ || 3.23.6 ||

പ്രദിന്നഗജസങ്കാശാ -
 സ്തോയശോണിതധാരിണഃ |
 ആകാശം തദനാകാശം
 ചക്രൂർഭീമാംബുവാഹകാഃ || 3.23.7 ||

ബഭൂവ തിമിരം ഘോര -
 മുദ്ധതം രോമഹർഷണം |
 ദിശോ വാ പ്രദിശോ വാപി
 സുവ്യക്തം ന ചകാശിരേ || 3.23.8 ||

ക്ഷതജാർദ്രസവർണാദാ
 സന്ധ്യാ കാലം വിനാ ബഭൂഃ |
 ഖരം ചാഭിമുഖം നേദു -
 സ്തദാ ഘോരാ മൃഗാഃ ഖഗാഃ || 3.23.9 ||

കങ്കഗോമായുഗൃധ്രാശ്ച
 ചുക്രൂശൂർഭയശംസിനഃ |
 നിത്യാശിവകരാ യുദ്ധേ
 ശിവാ ഘോരനിദർശനാഃ || 3.23.10 ||

നേദൂർബലസ്യാഭിമുഖം
 ജ്യാലോദ്ഗാരിഭിരാനനൈഃ |
 കബന്ധഃ പരിഘാഭാസോ
 ദൃശ്യതേ ഭാസ്കരാന്തികേ ||3.23.11 ||

ജഗ്രാഹ സൂർയം സ്വർഭാനു -
 രപർവണി മഹാഗ്രഹഃ |
 പ്രവാതി മാരുതഃ ശീഘ്രം
 നിഷ്പ്രഭോഭ്യഭൂദ് ദിവാകരഃ ||3.23.12 ||

ഉത്പേതുശ്ച വിനാ രാത്രിം
 താരാഃ ഖദ്യോതസപ്രഭാഃ |
 സംലീനമീനവിഹഗാ
 നലിൻയഃ ശുഷ്കപങ്കജാഃ ||3.23.13 ||

തസ്മിൻ ക്ഷണേ ബഭൂവുശ്ച
 വിനാ പുഷ്പഫലൈർദ്രുമാഃ |
 ഉദ്ധൂതശ്ച വിനാ വാതം
 രേണൂർജലധരാരുണഃ ||3.23.14 ||

ചീചീകൂചീതി വാശ്യന്ത്യാ
 ബഭൂവുസ്തുത്ര സാരികാഃ |
 ഉൽകാശ്ചാപി സനിർഘോഷാ
 നിപേതുർഘോരദർശനാഃ ||3.23.15 ||

പ്രചചാല മഹീ ചാപി
 സശൈലവനകാനനാ |
 ഖരസ്യ ച രഥസ്ഥസ്യ
 നർദമാനസ്യ ധീമതഃ ||3.23.16 ||

പ്രാകമ്പത ഭുജഃ സവ്യഃ
 സ്വരശ്ചാസ്യാവസഇജ്ജത |
 സാന്ദ്രാ സമ്പദ്യതേ ദൃഷ്ടിഃ
 പശ്യമാനസ്യ സർവതഃ ||3.23.17 ||

ലലാടേ ച രുജോ ജാതാ
 ന ച മോഹാന്യവർത്തത |
 താൻ സമീക്ഷ്യ മഹോത്പാതാ -
 നുസ്ഥിതാൻ രോമഹർഷണാൻ ||3.23.18 ||

അബ്രവീദ് രാക്ഷസാൻ സർവാൻ
 പ്രഹസൻ സ ഖരസ്തദാ |
 മഹോത്പാതാനിമാൻ സർവാ -
 നുത്ഥിതാൻ ഘോരദർശനാൻ ||3.23.19 ||

ന ചിന്തയാദ്യഹം വീർയാദ്
 ബലവാൻ ദുർബലാനിവ |
 താരാ അപി ശരൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ
 പാതയേയം നദസ്തലാത് ||3.23.20 ||

മൃത്യും മരണധർമേണ
 സക്രൂദ്ധോ യോജയാദ്യഹം |
 രാഘവം തം ബലോത്സീക്തം
 ദ്രാതരം ചാപി ലക്ഷ്മണം ||3.23.21 ||

അഹത്യാ സായകൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ -
 ര്നോപാവർതിതുമുത്സഹേ |
 യന്നിമിത്തം തു രാമസ്യ
 ലക്ഷ്മണസ്യ വിപർയയഃ ||3.23.22 ||

സകാമാ ഭഗിനീ ഭ്യേന്ദു
 പീത്യാ തു രുധിരം തയോഃ |
 ന ക്വചിത് പ്രാപ്തപൂർവോ മേ
 സംയുഗേഷു പരാജയഃ || 3.23.23 ||

യുഷ്ണാകമേതത് പ്രത്യക്ഷം
 നാനൃതം കഥയാമ്യഹം |
 ദേവരാജമപി ക്രുദ്ധോ
 മത്തൈരാവതഗാമിനം || 3.23.24 ||

വജ്രഹസ്തം രണേ ഹൻയാം
 കിം പുനസ്തൗ ച മാനവൗ |
 സാ തസ്യ ഗർജിതം ശ്രുത്യാ
 രാക്ഷസാനാം മഹാചമുഃ || 3.23.25 ||

പ്രഹർഷമതുലം ലേഭേ
 മൃത്യുപാശാവപാശിതാ |
 സമേയുശ്ച മഹാത്മാനോ
 യുദ്ധദർശനകാക്ഷിണഃ || 3.23.26 ||

ഋഷയോ ദേവഗന്ധർവാഃ
 സിദ്ധാശ്ച സഹ ചാരണൈഃ |
 സമേത്യ ചോചുഃ സഹിതാ -
 സ്തേന്ദ്രേണോന്യം പുൺയകർമണഃ || 3.23.27 ||

സ്വസ്തി ഗോബ്രാഹ്മണേഭ്യസ്തു
 ലോകാനാം യേ ച സമ്മതാഃ |
 ജയതാം രാഘവോ യുദ്ധേ
 പൗലസ്ത്യൻ രജനീചരാൻ || 3.23.28 ||

ചക്രഹന്യോ യഥാ വിഷ്ണുഃ
 സർവാനസുരസത്തമാൻ |
 ഏതച്ചാൻയച്ച ബഹുശോ
 ബ്രുവാണാഃ പരമർഷയഃ || 3.23.29 ||

ജാതകൗതുഹലാസ്ത്ര
 വിമാനസ്ഥാശ്ച ദേവതാഃ |
 ദദ്യശൂർവാഹിനീം തേഷാം
 രാക്ഷസാനാം ഗതായുഷാം || 3.23.30 ||

രഥേന തു ഖരോ വേഗാത്
 സൈന്യസ്യാഗ്രാദ് വിനിഃസൃതഃ |
 ശ്യേനഗാമീ പൃഥുഗ്രീവോ
 യജ്ഞശത്രുർവിഹംഗമഃ || 3.23.31 ||

ദുർജയഃ കരവീരാക്ഷഃ
 പരുഷഃ കാലകാർമുകഃ |
 ഹേമമാലീ മഹാമാലീ
 സർപാസ്യോ രുധിരാശനഃ || 3.23.32 ||

ദ്വാദശൈതേ മഹാവിർയാഃ
 പ്രതസ്തുരഭിതഃ ഖരം |
 മഹാകപാലഃ സ്തുലാക്ഷഃ
 പ്രചാമന്ത്രിശിരാസ്തഥാ |
 ചത്വാര ഏതേ സേനാഗ്രേ
 ദുഷണം പൃഷ്ടതോന്വയുഃ || 3.23.33 ||

സാ ഭീമവേഗാ സമരാഭികാമാ
 മഹാബലാ രാക്ഷസവീരസേനാ |

തൗ രാജപുത്രൗ സഹസാദ്യുപേതാ

മാലാ ഗ്രഹാണാമിവ ചന്ദ്രസൂര്യൗ ||3.23.34 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അരൺയകാണഡ ത്രയോവിംശഃ സർഗഃ ||